

Діалектика і теорія пізнання

ПРЕЗЕНТАЦІЯ НАВЧАЛЬНОГО КУРСУ

Вивчення курсу “Діалектика і теорія пізнання” передбачає

- Навчальний курс «Діалектика і теорія пізнання» спрямований на розкриття найважливіших питань філософії та методології науки, теорії пізнання, передбачає висвітлення основ філософської методології та її місце у філософському та науковому дослідженні. В процесі вивчення курсу особлива увага приділяється методологічним питанням, які мають вагоме значення для майбутніх учених, які працюватимуть у різних галузях наукового знання. Курс повинен забезпечити глибоке засвоєння специфіки філософського осягнення світу, сприяти формуванню світоглядно-методологічної та пізнавальної компетентності магістрів. Цей курс у практичному спрямуванні передбачає використання досвіду філософсько-теоретичної думки, формує базове уявлення щодо засад буття, міжлюдських відносин, піднімає питання про сенс існування, шляхи розвитку історії людства, методологічні проблеми науки. Вивчення сучасних методологічних підходів сприяє розумінню важливості інтеграції філософського та наукового знання, значущості сучасних міждисциплінарних наукових галузей. Він дає можливість отримати знання з сучасних проблем філософії та методології науки, уміти застосовувати набуті знання в науковій та практичній діяльності.

Навіщо вивчати курс “Діалектика і теорія пізнання”

- Дисципліна «Сучасні теорії пізнання» виконує цілий ряд соціальних функцій: пізнавально-евристичну, світоглядну, нормативно-мислительну, ідеологічно-оціночну, пропедевтиковиховну, інформаційну, котрі підвищують культуру мислення майбутнього науковця, рівень його освіченості і професійної кваліфікації
- Знання методологічної та філософської теорії науки допоможе молодим ученим легко включатися у професійну діяльність, втілювати наукові знання у практичну площину, сприятиме розвитку раціонального творчого мислення
- Отримані знання допомагатимуть у процесі наукового дослідження, усувати все науково-неясне, суперечливе та бездоказове.
- Здобувачі зможуть ефективно використовувати наукові закони і операції на практиці, у процесі міркування, прийняття рішень, спілкування, суперечок, вирішення конфліктів.
- Курс «Діалектика і теорія пізнання» допоможе упорядкувати в своєму науковому дослідженні головне та другорядне, систематизувати отримані знання, оволодіти різноманітною інформацією, з котрою вони зустрічаються в процесі навчання і на практиці.

Компетенції, які набуде здобувач при опанування навчальної дисципліни

- Вивчення дисципліни сприяє формуванню у здобувачів вищої освіти таких компетентностей:
  - Вміння виявляти, окреслювати та вирішувати проблеми, що передбачає здатність як до нестандартного розв'язання задач, так і до розв'язання нетипових задач;
  - Здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях, що передбачає оперативність і динамічність інтелектуальної реакції, стійкість у долатті пізнавальних утруднень;
  - Здатність генерувати нові ідеї (креативність), що передбачає самостійність міркувань та умовиводів, навички інтелектуального пошуку, залучення нестандартних смислів, зокрема з іншої предметної області;
  - Здатність до адаптації та дії в новій ситуації, що передбачає вміння застосовувати для вирішення пізнавальних задач ефективні стратегії і засоби;
  - Здатність до абстрактного мислення, оперативного аналізу значних масивів тексту, генералізації їх в загальну смислову
  - Знання теоретичних основ філософської науки і суміжних галузей гуманітаристики та суспільних наук;
  - Навички фахового сприйняття результатів історико-філософського аналізу та інтерпретації творів, ідей і процесів філософської традиції та використання історико-філософської спадщини в осмисленні та розв'язанні власних дослідницьких проблем;
  - Вміння використовувати методологію та пізнавальні засоби, що властиві обраній філософській спеціальності;
  - Навички застосування аналітичного методу в оцінці сучасних суспільних процесів.
  - Навички критичної роботи з текстами, знання принципів та закономірностей їх інтерпретації, опанування методологією герменевтики;
  - Здатність бути активним учасником фахової комунікації, будувати аргументи, відстоювати власну позицію

Основні цілі курсу “Діалектика та теорія пізнання”

- Метою вивчення дисципліни “Діалектика і теорія пізнання” є осмислення основних закономірностей розвитку пізнавального процесу, механізмів та чинників, що зумовлюють процес вироблення знання. Освітня ціль курсу полягає у розгляді та аналізі основних етапів становлення теорії пізнання в історичних та культурних контекстах, в дослідженні поліструктурності та поліфункціональності знання. Особлива увага у курсі надається дослідженню механізмів продукування та функціонування наукового знання
- Метою курсу є поглиблення знань з філософії та методології наукових досліджень, актуальних філософських та методологічних проблем теорії соціального/гуманітарного пізнання та шляхами їх розв’язання, що передбачає систематизацію та узагальнення вже здобутих знань при вивченні фундаментальних філософських дисциплін, поглиблення навичок філософської рефлексії та активне їх залучення до науково-пізнавальної та філософської діяльності.

Структура навчального курсу

- Курс «Діалектика і теорія пізнання» є цілісною науковою системою, який має свою внутрішню логічну структуру де всі проблеми органічно взаємопов'язані.
- Зміст дисципліни реалізується у трьох блоках – теоретичному, практичному та блоці самостійної роботи. Теоретичний блок складається з чотирнадцяти органічно пов'язаних тем. Практичний блок та розділ самостійної роботи включають теми, передбачені для вивчення на семінарських заняттях, підготовку рефератів та їх захист, виконання письмових контрольних робіт, індивідуальну роботу здобувачів над першоджерелами та іншою літературою.
- Курс «Діалектика і теорія пізнання» викладається на третьому році навчання. Зміст курсу поділений на два змістові модулі, кожен з яких дає цілісну оцінку процесів розвитку філософської думки в контексті історії та культури.
- Перший змістовний модуль розкриває теоретико-методологічні особливості філософських досліджень, їх специфіку та вибір методології з урахуванням історико-філософського та теоретичного досвіду; другий змістовий модуль спрямований на розкриття актуальних проблем сучасної філософської рефлексії, закономірностей розвитку сучасної методології науки та міждисциплінарного характеру філософського дослідження.

Особливості аудиторної роботи

- Тематика семінарських занять передбачає розгляд найбільш змістовних та проблемних питань курсу «Діалектика та теорія пізнання». Роль викладача змінюється із традиційної на посередницьку. Головним стає колективне знання групи, допомога у з'ясуванні окремих питань, обговорення підготовлених повідомлень, доповідей, рефератів, презентацій.
- Мета семінарського заняття – заохочення здобувачів вищої освіти до діалогу, розвиток комунікативних навичок, схильність до аналізу та узагальнення, демонстрування отриманих знань в процесі навчання.
- Основними формами проведення семінарських занять є семінаробговорення, семінар-диспут, семінар-бесіда, семінар-конференція, «круглий стіл», а також письмове опитування у вигляді проблемних питань і тестів.
- Рекомендована література містить сучасні теоретичні джерела, опубліковані або розміщені на електронних носіях.

Академічна доброчесність

- При написанні рефератів, контрольних, курсових та інших видів індивідуальних наукових праць, аспіранти повинні дотримуватися положення академічної доброчесності Харківського національного педагогічного університету імені Г. С. Сковороди. Не дотримання положення академічної доброчесності є серйозним порушенням, навіть, якщо воно є ненавмисним.
- Дотримання академічної доброчесності означає, що вся робота для модульного та підсумкового оцінювання має бути виконана здобувачем вищої освіти доктора філософії індивідуально.
- Під час виконання самостійної роботи аспіранти можуть консультуватися з викладачами та науковими співробітниками університету, але повинні робити індивідуальні самостійні висновки та узагальнення, керуючись здобутими знаннями, уміннями, компетентностями та навичками.
- Посилання на всі ресурси та джерела в індивідуальних наукових працях повинні бути чіткі, змістовні, правильно оформлені та містити правдиву інформацію, котра повністю відповідає даним першоджерела, звідки її було взято.